

Uppföljning av uppdraget att undersöka kommunalförbundets förutsättningar att fullgöra finskt förvaltningsområde

Förslag till beslut

Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att godkänna förvaltningens återrapportering i ärendet.

Ann-Sophie Holgersson
Förbundsdirektör

Sammanfattning

Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) beslutade 2023-11-16 § 115) att ge förvaltningen i uppdrag att undersöka förbundets förutsättningar att fullgöra de åtaganden som finskt förvaltningsområde innebär Dessa åtagandet enligt minoritetslagstiftningen avser i huvudsak finstalandes inflytande, deras rätt att använda finska vid kontakt med KSON och finstalande personal i omsorgen om äldre personer.

KSON:s förvaltning har tecknat en överenskommelse med Norrtälje kommun om sverigefinska kommuninvånarens möjlighet till inflytande genom gruppen KSON-työryhmä. Förvaltningens rutiner vid myndighetsutövning för enskild har anpassats vad gäller tolkanvändning och journalföring.

KSON tillgodoser omsorg om äldre personer huvudsakligen genom valfrihetssystem, med krav på att utförarna ska tillgodose de rättigheter som följer av lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Norrtälje kommun erhåller bidrag från staten för merkostnader av detta.

Beskrivning av ärendet

Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) har gett förvaltningen i uppdrag att undersöka förbundets förutsättningar att fullgöra de åtaganden som finskt förvaltningsområde innebär (protokoll 2023-11-16, § 115). Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) innebär i korthet:

- att myndigheter ska ge finsktalande möjlighet till inflytande genom samråd inför beslutsfattande,
- att den enskilde har rätt att använda finska vid kontakt med myndigheter,
- att kommunen erbjuder en väsentlig del av service och omvårdnad i äldreomsorgen genom finsktalande personal och
- att äldres behov av att upprätthålla kulturell identitet beaktas.

Juridiska utgångspunkter

För juridisk vägledning i ärendet har förvaltningen anlitat JP Infonet AB, som gör bedömningen att det åvilar KSON att se till att enskildas rättigheter enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) tas tillvara i den verksamhet som bedrivs.

JP Infonet AB påpekar att det av socialtjänstlagen (SFS 2001:453, 5 kap. 6 §) framgår att KSON ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor. Stadgandet är dock ingen rättighetsbestämmelse och enskilda personer beviljas inte insatser med stöd av den. Av bestämmelsen följer heller ingen en skyldighet att omedelbart skaffa språkkunnig personal. Vid rekrytering bör dock kunskaper i minoritetsspråk vara en merit (prop. 2008/09:158, s 137 f.).

I fråga om hälso- och sjukvården bedömer JP Infonet AB att skyldigheten enligt minoritetslagstiftningen är alltför långtgående, utöver hälso- och sjukvårdslagens krav.

Norrtälje kommun erhåller statsbidrag för merkostnader som uppkommer av de rättigheter som ovanstående minoritetslagstiftning innebär samt till åtgärder för att stödja användningen av finska (SFS 2009:1299).

Inflytande

Norrtälje kommun bjuder regelbundet in till samrådsmöten med sverigefinska kommuninvånare. Minoritetsrepresentanter från denna grupp, liksom kommunens samordnare, ingår i den grupp som KSON:s förvaltning inrättat kallad KSON-työryhmä (dnr: KSON 2023-300). Syftet med den sistnämnda gruppen är att förbättra

verksamheter inom KSON:s ansvarsområde genom att utbyta information och erfarenheter, med utgångspunkt i minoritetslagstiftningen.

Myndighetsutövning

Med stöd från KSON-työryhmä har förvaltningens rutiner vid myndighetsutövning för enskild anpassats, bland annat ställs numer frågan "vill du ha tolk" (inte "om du behöver tolk"). Jakande svar på frågan noteras i personakten, så att frågan inte behöver ställas inför varje kontakttillfälle. I beslut om insatser framgår numer också tydligt den enskildes behov av att kommunicera på finska.

Omsorgen om äldre personer

KSON tillgodoser omsorg om äldre personer huvudsakligen inom valfrihetssystemen (enligt SFS 2008:962) kundval och särskilda boenden för äldre. I direktionens förfrågningsunderlag för kundval (protokoll 2023-11-16, § 117) och särskilt boende för äldre (protokoll 2021-02-10, § 8), samt i avtalet med Tiohundra AB om målgrupp äldre (protokoll 2019-12-18, § 157), anges att utförarna ska tillgodose de rättigheter som följer av lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I detta ingår även att beakta de äldres behov av att upprätthålla kulturell identitet. Det är respektive utförare som tillgodoser dessa behov.

I upphandlingsdokumenten för driften av Granparkens och Solbackas äldreboenden (protokoll 2019-06-19, § 84) anges istället att "samtal förs på ett språk som den äldre personen förstår och särskild hänsyn tas till betydelsen av att få uttrycka sig på sitt modersmål".

Direktionen har beslutat om att införa biståndsbedömt trygghetsboende på försök (2022-06-08, § 69) och har även gett förvaltningen i uppdrag att ta fram plan för utökning av biståndsbedömda trygghetsboenden (2022-12-14, § 125). Denna planering ska även omfatta förslag till biståndsbedömt trygghetsboende för individer med finskspråkig bakgrund.

Bilagor

1. Fråga och svar JP Infonet AB.

Beslut skickas till

Region Stockholm (registrator.rlk@regionstockholm.se)
Norrtälje kommun (kommunstyrelsen@norrtalje.se)